

Nr 81

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om tillstånd för brukande av svävare; given Stockholms slott den 4 mars 1966.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, inhämta riksdagens yttrande över härvid fogade förslag till förordning om tillstånd för brukande av svävare.

GUSTAF ADOLF

Olof Palme

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att luftkuddefarkoster (svävare) i avvaktan på utredning om trafikregler m. m. skall få brukas endast efter särskilt tillstånd.

Förslag
till
Förordning
om tillstånd för brukande av svävare

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Luftkuddefarkost (svävare) får icke brukas inom riket utan särskilt tillstånd.

2 §.

Tillstånd att bruka svävare meddelas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

Tillstånd skall förenas med de villkor som fordras och begränsas att gälla viss tid.

Äsidosätter innehavare av tillstånd i väsentlig mån föreskrivna villkor, äger den myndighet som meddelat tillståndet återkalla det.

3 §.

Brukas svävare utan tillstånd eller i strid mot villkor för tillståndet, dömes föraren till böter eller fängelse i högst sex månader.

Lika med föraren dömes ägaren eller den som är i hans ställe, om han ej iakttagit vad som ankommit på honom för att förekomma brottet.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms
slott den 4 mars 1966.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, KLING, JOHANSSON, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Palme, fråga om tillstånd för brukande av luftkuddefarkoster (svävare) och anför.

Svävaren kan i förenklad beskrivning till det yttre liknas vid en flygbåt utan vingar. Karakteristiskt för svävaren är att den under gång bärs upp av en av dess maskineri alstrad kudde av komprimerad luft mellan svävarens botten och underliggande mark- eller vattenyta. Nuvarande typer av svävare rör sig under färd normalt på en höjd av 0,1—1,5 meter. Med mycket låg fart kan de passera hinder av upp till 3—4 meters höjd. Svävaren kan starta från och landa på vatten och varje annat underlag som är någorlunda fast och jämnt. Den fordrar endast enkla start- och landningsbanor. I första hand är den avsedd för transporter till sjöss, men den kan också användas över land som är flackt och utan högre vegetation. De största svävare som nu är under byggnad har en vikt av 165 ton och kan ta närmare 700 passagerare. Maximifarten för en sådan svävare är beräknad till 140 km/tim.

Av det sagda framgår att svävaren är ett helt nytt kommunikationsmedel som inte låter sig inordnas bland äldre typer av sådana. Därav torde också följa att de lagar och förordningar som nu reglerar andra kommunikationsmedel inte är omedelbart tillämpliga på svävarna.

Den första svävaren provkördes i England år 1959. Sedan dess har utvecklingen på området gått snabbt framåt och i dag används svävare på skilda håll i världen under mycket olika yttre betingelser. I flera länder, däribland Sverige, arbetar man på att få fram nya och bättre typer av svävare. Det finns all anledning räkna med att svävare också kommer att sättas in i trafik i Sverige. Enligt vissa uttalanden kan det ske redan under sommaren innevarande år.

Svävaren befinner sig alltså i ett inledningsskede av sin utveckling och det är svårt att uttala sig om vilka möjligheter den har att i framtiden hävda sig gentemot andra kommunikationsmedel. Inte minst den omständigheten att svävaren kräver så ringa investeringar i fråga om landningsplatser, hamnar, vägar etc. talar dock för att den kan bli ett mycket anlitat transportmedel. Jag finner angeläget att dess utvecklingsmöjligheter i Sverige inte från början hämmas genom restriktiva bestämmelser för dess brukande.

Vad nu sagts innebär inte att trafiken med svävare kan lämnas oreglerad. Regler för sådan trafik fordras i första hand i trafiksäkerhetens intresse. Hur reglerna i detalj bör utformas är det för tidigt att nu uttala sig om. Det material som kan läggas till grund för en bedömning härvidlag är nämligen mycket knapphändigt och behöver kompletteras i flera hänseenden. På grund härav har jag ansett erforderligt att särskilt utreda frågor rörande trafik med svävare. Kungl. Maj:t har tidigare denna dag lämnat bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga härför.

I avvaktan på resultatet av denna utredning anser jag att trafik med svävare inom svenskt territorium bör vara tillåten endast efter särskilt tillstånd. Bestämmelse härom bör meddelas i en ny förordning.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t förordnar att meddela tillstånd för brukande av svävare. Tillståndet måste förenas med villkor för brukandet. Dessa villkor synes böra regleras inom vilka delar av svenskt territorium och med vilken hastighet svävaren får framföras. Frågor om besiktning, bemanning, ansvarsfördelning och säkerhet ombord m. m. bör också regleras. Villkoren skall utformas med hänsyn tagen till det ändamål för vilket svävaren skall brukas. Då denna form av tillståndsgivning kommer att avse endast tiden till dess allmänna bestämmelser för svävarna utfärdas, bör tillstånden ha begränsad giltighet. Om innehavare av tillstånd i väsentlig mån åsidosätter villkor som förenats därmed, bör den myndighet som meddelat tillståndet äga rätt att återkalla det.

Om svävare brukas utan tillstånd eller i strid mot villkor som meddelats för brukandet bör i första hand den som svarar för svävarens framförande — svävarens förare — drabbas av straffansvar. Vem som är att anse som förare får avgöras med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Härvid torde reglerna inom sjö- och lufträtten kunna tjäna till ledning. Också svävarens ägare eller den som är i hans ställe bör kunna göras ansvarig för brott av nyss angivet slag, om han inte iakttagit vad som ankommit på honom för att förekomma brottet. Straffskalan bör uppta böter eller fängelse i högst sex månader.

Förordningen bör träda i kraft snarast möjligt.

Under åberopande av vad jag tidigare anfört hemställer jag att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens yttrande över ett inom kommunikationsdepartementet upprättat *förslag till förordning om tillstånd för brukande av svävere.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Fredrik Björkman